

Intence jako jev

Když se podíváme do slovníků, dozvíme se např. že slovo „intence“ znamená „zaměření, úmysl, obrácení pozornosti k nějakému předmětu“ (Wikipedie), nebo „záměr, zaměřenost na něco, úmysl“ (slovník, php) apod. V encyklopedii Stanford se výslovně praví, že jde o „power of mind“. Proto zůstává většinou na okraji a neřešena otázka, zda jde opravdu jen o záležitost mysli, myšlení, vědomí apod., anebo zda můžeme o intencích a intencionalitě v jiném, ale podobném smyslu mluvit také mimo rámec vědomí a myšlení, např. v přírodě (zajisté především v případě organismů, kde se to samo nabízí, nebo dokonce i mimo rámec života v běžném smyslu). Pochopitelně nám tu nejde jen o otázku, jak chápat význam tohoto slova, ale jak správně pochopit příslušný jev (fenomén). Necháme-li stranou každý výklad, pracující nějak s vědomím nebo myšlením, zůstávají nám ještě tyto: „zaměření“, „zaměřenost“, ale také „směřování“, případně „zacílenost“ („téličnost“ – nikoli teleologičnost). To už samo o sobě upozorňuje na spjatost „intencionality“ s jakýmsi děním, ovšem nikoli pouze jakožto procesem všeobecně, ale jako takovým procesem, který spěje k nějakému zakončení, konci nebo cíli (přičemž „cíl“ ani „zacílenost“ nehodláme podmiňovat žádným vědomým „úmyslem“). Vzhledem k možné a dokonce užitečné symetrii můžeme pak mluvit o procesu nebo dění, které má nejen nějaký „konec“, ale také nějaký „počátek“, tedy o „události“. Událost bychom pak charakterizovali jako takové dění, které něčím začíná a posléze něčím končí, přičemž před svým počátkem a zahájením tu prostě „ještě není“, a po svém konci tu „už není“, nicméně které po celou tu dobu, co nastává, pokračuje a končí, tedy po celou dobu svého dění se vyznačuje směřováním a zaměřeností jednak k dalšímu postupu a tedy pokračování, jednak k jakémusi „naplnění“ tohoto směřování v tom, že se „stane“, že se „odehraje“ celé (musíme tedy předpokládat, že taková událost je „celkem“, a to nejen v každé chvíli, v každé fázi svého dění, ale po celou dobu, co „vykonává své bytí“, tj. své dění, dějství, „stávání se“. Pokud tedy pochopíme událost tímto způsobem (budeme říkat provizorně, že tu jde o „pravou událost“, jejíž počátek ani konec není – a jejíž průběh nemusí být – stanovován odjinud „zvenčí“, nýbrž pouze událostí samou, tedy „zevnitř“), musíme události jako celku přiznat určitou dynamiku, jejímž zdrojem je událost sama.

(Písek, 081031-1.)